

چرا مردم از تماشای تئاتر تلویزیونی گریزانند؟ ۱

نویسنده: محمد یعقوبی

تماشاگر در خانه‌اش جلوی تلویزیون نشسته و مختار است هر لحظه که دلش می‌خواهد با کنترل تلویزیون بازی کرده و کانال عوض کند. راست‌اش را بخواهید کانال عوض کردن سرگرمی بامزه‌ای ست. ولی چه می‌شود که تماشاگری هنگام کانال عوض کردن روی یک شبکه درنگ می‌کند، دست از بازی‌گوشی برمی‌دارد و به صفحه‌ی تلویزیون خیره می‌شود؟

در طی این سال‌ها هر گاه جایی برای آموزش تئاتر دعوت شده‌ام یکی از اولین پرسش‌هایم از هنرجویان این بوده که آیا تاکنون تئاتر دیده‌اند؟ بیشتر آنان تئاتر ندیده‌اند و تئاتر را از طریق تلویزیون می‌شناسند و بیش‌ترشان اگر ببینند در کانالی تله‌تئاتر پخش می‌شود بی‌درنگ با کنترل تلویزیون کانال را عوض می‌کنند. چه اتفاقی افتاده است؟ چرا تله‌تئاتر بیشتر وقت‌ها در تماشاگران دافعه ایجاد کرده است؟

با پرسش از آدم‌های گوناگون از هر سنی در باره‌ی تله‌تئاتر که آیا می‌بینید یا نه، به این نتیجه‌ی قاطع رسیده‌ام که ایراد از تماشاگران نیست. ایراد از کیفیت آثاری است که به عنوان تله‌تئاتر در طی سال‌ها از تلویزیون پخش شده است. واقعیت این است که تماشاگران تلویزیون ثابت کرده‌اند که سریال‌های کم‌ارزش غیرهنری را هم تماشا می‌کنند. پس چرا این تماشاگران از دیدن تله‌تئاتر گریزانند؟ غیرمسئولانه‌ترین و در عین حال ساده‌ترین پاسخ این است که تله‌تئاتر هنری است ارجمند، سخت فهم و دارای مخاطب خاص و مردم در حدی نیستند که تماشاگر تله‌تئاتر باشند. اما به راستی تا کی می‌خواهیم با این پاسخ‌های ساده خودمان را تبرئه کنیم. بله، گرچه مردم هر سریال کم‌ارزشی را تماشا می‌کنند اما همین مردم از پخش سریال‌های ارزشمند هم بارها قدردانی کرده‌اند. آنان در واقع با قدردانی از سریال‌های ارزشمند همواره به نقد تلویحی

چرا مردم از تماشای تئاتر تلویزیونی گریزانند؟ ۲

نویسنده: محمد یعقوبی

سریال‌های کم‌ارزش پرداخته‌اند. حتی در موارد استثنایی که تله‌تئاتری شاخص از تلویزیون پخش شده تماشاگران از بازی‌گوشی با کنترل تلویزیون دست برداشته‌اند. پس به پرسش خود باز می‌گردم. چه گونه است که این مردم حتی به تماشای سریال‌های کم‌ارزش هم می‌نشینند اما از تماشای تله‌تئاتر گریزانند؟

بیش‌تر تله‌تئاترها در یک عامل با سریال‌های کم‌ارزش مشترکند. هر دو فاقد ارزش‌های هنری، فاقد کیفیت لازم هستند.

یک تله‌تئاتر مانند هر اثر هنری دیگر به منظور ارتباط با تماشاگر باید قصه‌اش را خوب بگوید، بازیگری قابل قبولی داشته باشد و از تصویرسازی شایسته برخوردار باشد. بیش‌تر تله‌تئاترهایی که تاکنون از تلویزیون پخش شده بر اساس متون نمایشی معتبر جهان بوده پس ایراد از کجا ست؟ پاسخ‌هایی که من تاکنون شنیده‌ام حاکی از این است که در بیش‌تر موارد بی‌علاقگی تماشاگران به تماشای تله‌تئاتر به نحوی بازیگری تله‌تئاترها ربط پیدا می‌کند. تماشاگران حتی در سریال‌های کم‌ارزش هم بازی‌های چندان بدی نمی‌بینند ولی همه‌ی ما در تله‌تئاترها بارها شاهد بازی‌های تصنعی، درشت و باورناپذیر از بازیگرانی بوده‌ایم که در یک فیلم یا سریال خیلی باورپذیر و راحت و صمیمی بازی کرده‌اند. من سردر نمی‌آورم و برایم تعجب‌آور است که هنوز بازیگران و کارگردانان بسیاری می‌پندارند جنس بازی در تله‌تئاتر و بازی در فیلم با هم فرق دارد. شاید چون در طی سال‌های گذشته بیش‌تر تله‌تئاترها بر اساس متون نمایشی غیرایرانی بوده این بازی‌های باورناپذیر و تصنعی ناشی از تلاش عبث بازیگران و کارگردانان به منظور شخصیت‌پردازی کاراکترهای خارجی بوده باشد. تماشاگران تله‌تئاتر را به خاطر بازی‌های اغلب تصنعی بازیگران دوست ندارند و به خاطر اصرار مخرب اکثر کارگردانان

چرا مردم از تماشای تئاتر تلویزیونی گریزانند؟ ۳

نویسنده: محمد یعقوبی

به این‌که تله تئاتر را مانند تئاتر می‌پندارند و به استفاده از امکانات و لو ابتدایی دوربین علاقه‌ای نشان نمی‌دهند. بارها شاهد تله تئاترهایی بوده‌ایم که کارگردانان دوربین را در جاهای مشخصی کاشته و مانند یک تئاتر که تماشاگر از دیوار چهارم به نمایش نگاه می‌کند فقط از یک دوربین به دوربین دیگر پاس داده‌اند و هر از گاه نماهای درشت بی‌ربطی گرفته‌اند ولی همواره از همان جای‌گاه ثابت دوربین‌ها. غافل از این‌که اگر دوربین به لحاظ بیان امکاناتی به ما می‌دهد که در صحنه‌ی تئاتر امکان‌پذیر نیست، عدم استفاده از آن امکانات اشتباه محض است. اصولاً این باور جزمی که تله‌تئاتر با فیلم فرق دارد منتج به تولید آثار ملال‌آور شده و مخاطبان را نسبت به تماشای تله تئاتر دل‌سرد کرده است و حتی میل و حس کنج‌کاوی تماشاگران را به تماشای تئاتر زنده بر روی صحنه کشته است چون تصور نادرستی از تئاتر ارائه داده است. برای همین است که تصور بیش‌تر مردم از تئاتر بازی‌های غلوآمیز و تصنعی است. نتیجه این‌که: ای دست اندرکاران محترم تولید تله تئاتر! ای بازیگران و کارگردانان محترم! شما را به هر چه که مقدس می‌پندارید سوگند می‌دهم، باور کنید تله‌تئاتر هم یک فیلم است و دوربین به بازی‌های درشت تصنعی حساسیت نشان می‌دهد و این حساسیت را به تماشاگر هم منتقل می‌کند.

می‌دانم که به تازگی شبکه‌ی چهار تلویزیون به تولید تله‌تئاتر بر اساس متون نمایشی ایرانی تمایل نشان داده و حتی نسبت به تولید تله‌تئاتر بر اساس متون نمایشی ایرانی مصمم است. تصمیم بسیار به‌جایی است و شایان تحسین. این حرکت شایسته‌ای است به منظور اشاعه‌ی هنر تئاتر ایران در میان مردم و تماشاگران آن سوی مرزها. فرصت بسیار خوبی است برای معرفی بضاعت تئاتر کشورمان و علاقه‌مند کردن مردم به

چرا مردم از تماشای تئاتر تلویزیونی گریزانند؟ ۴

نویسنده: محمد یعقوبی

تماشای تله‌تئاتر و همچنین کنج‌کاو کردن‌شان به تماشای تئاتر زنده. ولی هر گونه

بی‌سلیقه‌گی و سهل‌انگاری در انتخاب نمایش‌نامه‌های ایرانی برای تولید تله‌تئاتر و انتخاب

نمایش‌نامه‌های کم‌ارزش ضربه‌ی مهلک دیگری خواهد بود به بدنه‌ی نحیف تئاتر

کشورمان.

محمد یعقوبی

۸۶-۲-۱۵